

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Augustus 30-dik napján, 1814-dik esztendőben.

B é t s.

Azok a' Követségek, mellyek a' *Ve-*
lenczei, *Illiriai*, és *Tirolisi* tartományok-
bol ide küldettétvén, Felséges Urunk' elei-
be különös audientziára botsáttattak vala,
ő Felségét az itt következő beszédekkel
tisztelték, 's ő Felsége is az itt követke-
zőkkel felelt nékiek, —

A' *Velencei* Követség' beszéde: —
„*Sire!* Olasz országnak az *Isonzo*, *Pó*,
és *Minczió* között lévő hűséges tartomá-
nyai szerentséseknék lenni hirdetik mago-
kat azért, hogy megengedtetett nékiek,
hogy mély tisztelettyeknek 's tartozó alá-
zatosságoknak áldozattya, mellyel ők Fel-
ségedhez és Ditsősséges Házához viseltet-
nek, Követyeik által a' thronus' lábai elei-
be letétehetik. A' *Velencei* háládatos
népeknek elméjekben kiólthatatlan eleven-
séggel élnek, igen kegyelmes Császár,
annak az időnek, midőn ők az előbbeni
alkalmatossággal az *Austriai* országló pál-
tza alá vettette valának, azon jótétemé-
nyeknek, mellyekből ők ekkor részesül-
tek, 's annak az atyai kormányoztatásnak,
emlékezeteik, mellyel Felséged őket az
1805-dik esztendőig boldogította. Az a'
szempillantat, melyben ők ezen előbbeni
állapottyokra vissza léptek, az ő előbbeni
boldogságokra való vissza téréseknék is
szempillantattya fog lenni. Ők most, mi-

dőn az ólta, hogy azok a' rendkívül kü-
lönös történetek, a' mellyek a' mostan élő
emberek' Felséged eránt való háládatos-
ságának 's a' jövendő világ' tsudálkozásá-
nak zálogául szolgálnak, az ő állapottyo-
kat bizonyos lábra helyheztették, legelőbb-
ször van az a' szerentséjek, hogy Felséged
előtt megjelenjenek, méltán neki botsát-
ják magokat az öröm, szeretet, és enge-
delmesség' leg elevenebb érzékenységei-
nek; 's áldozatképpen hozhattya Felsé-
ged' eleibe a' magok múlt nyomorúságai-
kat, jelenvaló örömöket, 's a' jövendő
eránt való örvendezéseiket. —

„Nagyon elvesztették, igen kegyelmes
Császár, ezek a' tartományok azon régi fé-
nyességeket, 's virágzó boldogságokat,
melyben akkor voltak, mikor először a'
Felséged' alattvalói lenni szerentséjek volt;
mindazonáltal tsakugyan el nem vesztették
ők azt a' szeldt és engedelmes tulajdon-
ságot, 's azoknak a' sok jó körülmállások-
nak össze folyó tsatornáit, a' mellyeken
az ő régi virágzások fundáltatott: minde-
neknek felette pedig most is azon hűsé-
geket és hajlandóságokat ajánlják megha-
misíttatás nélkül Felségednek, mellyet ez
előtt felajánlottak volt Felséged' személyé-
hez, 's a' melyre nézve jussokat lenni gon-
dolják annak reményléséhez, hogy a' Fel-
séged' kegyelmére most is éppen olly mélt-

tók fognak lenni, mint a' magok első öszszetsatoltatásoknak idejében voltak. A' Felséged' atyai jóságától 's a' magunk gyermeki szeretetétől egyenlően általjárattatva lévén, mérészeljük kérni a' mi igen kegyelmes Urelkodónkat, hogy tegyen bizonyossá bennünket a' maga Felséges thrónusáról a' felől, hogy minket, mint éppen a' maga régi alattvalóit és gyermekeit úgy fogad, hogy hazánkba visszaérkezvén elmondhassuk, hogy Felségedben a' mi előbbeni Fejedelmünket és Atyánkat ismét megtaláltuk."

Az ő Cs. K. Felsége' felelete: — „Az a' gondolkodás, mellyet előttem azoknak nevekben kifejeztetek, a' kik benneteket ide küldöttek, meggyőznek éngemet a' felől, hogy a' Velencei nép az én hozzá viseltető szeretetem eránt szerzett jussaiból semmit el nem vesztett. Midőn Velence azon első szélveszek után, a' mellyek Európát megrázkodtatták, az én birodalmammal öszszetsatoltatott volna, az én Ország-lásom alatt a' jó rendnek éppen azon lelkét mütatta - ki, melly még a' régi időkben az ő Republikai Constitutzióját megfundalta volt. Azon szerentsétlenség alatt, melybe a' világ az én *Velentzén* való előbbeni ország-lásom alatt helyheztetve volt, szükségesképpen minden Ország-lások' folyamattyának és munkásságának meg kellett zavartatni. Nékem ehez képest lehetetlen vala azon atyai jóltévő principiamokat a' Valenceiek eránt egész kiterjedések szerént kimútatni, a' mellyekkel megégygyezőleg én ő rajtok országolni kívántam volna. Ezek a' szomorú idők már elenyésztek. Én most is olyanoknak lenni találtalak benneteket, mint elhagytalak vala; és nékem a' ti boldogíttatásokra intézetett czélzásaimnak végrehajtásában semmi nem áll többé útamban. A' ti tartományaitok az én koronámnak egygyik leg szebb ágát fogják tenni mindenkor; vissza fogják kapni a' magok régi boldogsá-

gokat, a' kereskedés, néki a' maga jussai visszaadattatván, vissza tér a' ti kauálisaitokba; a' jó népek mesterségi szorgalmatoskodását az oltalmazó szelid törvények bátorságossá tenni 's felébreszteni fogják; *Velence* ismét égygyike fog lenni a' világ' elsőbb városainak. Arra fogom fordítani az elsőbb szempillantatot, hogy mennél hamarább lehet, megjelennek az én újonnan nékem ajándékozott gyermekeim között. Az én szívemnek kedves fog lenni az ő boldogságoknak szemlélése. A' ti tartományaitok naponként bizonyosságát fogják mütatni az őket elevenítő jó léleknek. Minden időben számot tarthattok az én oltalmamhoz és jó akaromhoz."

[A' többek következnek.]

~~~~~

A' *Congressusra* ide *Bétsbe* megérkező idegenek' száma naponként nevedik. *Heard Isaak*, az Angliai *Nadrághkötő Rendnek* czimeres Királya, és Sir *Tyrwhitt Tamás*, ugyan azon Rendnek egygyik czeremoniamestere, itt vannak.

Azok a' készületek, mellyek ezen fő városnak a' magok jelenléte által való megörvendezetése végett, ide jövő Felséges Monarcháknak fogadtatásokra, 's az ő itt létek alatt előforduló mulatságokra tettetnek, néhány hetektől fogva megújított serénységgel folytattatnak. Az Orosz Császár és Pruszsus Király ő Felségek September végén várattatnak.

Minekutánna ő Cs. Apostoli Felsége a' maga *Párisban* Április 21-dikén e' folyó esztendőben, kiadott Kabinéti írása által, azon fontos szolgálatoknak méltóképpen való megesmértetések 's megjutalmaztatások végett, a' mellyeket Hertzeg *Metternich* és *Schwartzenberg*, az első mint külső dolgokra ügyelő igazgató Minister, a' másik mint az öszszeszoövetkezett Fejedelmek armádáiknak fő vezére, Európának közönséges, 's ezen Monarchiának különös ügye eránt megbizonyítottak, *Magyar*

Országban mind kettőjüknek Donátziókat rendelt, 's az elsőnek a' Magyar országi *indigenaságot* is, mellyel a' *Schwartzenberg* Hertzegi Familiája már régtől fogva bír, megadta volna: ehez képest *Metternich* ő Hertzegsége az indigenatusságnak szokott hitét a' Felső Királyi Udvari Magyar Cancelláriában össze gyülekezett Tanács előtt, a' folyó Augustus 27-dikén letette. *Metternich* ő Hertzegségének a' Temesi és Krassó vármegyékben lévő *Darvái*, *Schwartzenberg* ő Hertzegségének pedig a' *Blumenthali* Uradalmak adattak, mellyek közzül az elsőhöz négy, úgy mint *Darvár*, *Magyar Szakos*, *Skeusz*, és *Scribestie*, a' másikkhoz pedig öt, úgy mint, *Blumenthal*, *Hodos*, *Bencsenk*, *Buzak*, és *Kisdia* nevű helységek tartoznak.

Olasz Ország.

Azok a' tudósítások, mellyeket a' Jézus Szerzete' Rendjének visszaállíttatása felől már néhány versben vettünk 's Olvasóinkal is közöltünk, még eddig mind olyanok voltak, hogy nem oszlattak - el ezen tárgyra nézve minden bizonytalankodást. Most így írnak ugyan ezen tárgyról *Rómából*: — „Pápa ő Szentsége meghatározta magában azt, hogy a' *Jézus Szerzetét* a' maga Státusaiban vissza állítsa: csak annyiban tsalattatott - meg a' közönséges várakozás, hogy nem Jul. 31-dikén, mint *Ignätz* napján, 's mint elébb íratott vala, hanem Aug. 7-dikén ment ő Szentsége a' Jézuiták' templomába, a' hol a' Kardinálisok' segedelmével misét mondván, annak végződése után felolvastatta azon *Bullát*, melly által a' *Pápai Státusokban* a' *Jésuita Szerzet* visszaállíttatik és régi jószágai eránt bizonyossá tétettetik.

Egy *Római* más levélből, melly a' Párisi újságokban jött - ki, azt látjuk, hogy a' *Congressusra* a' *Pápa* is *Bétsbe* jöni szándékozik. A' levél ezeket foglalja magában: — „A' Szent Atya' nyilvánosságos

gondolkodása módjának lehet köszönni, hogy az égygyesség lassan lassan lábra áll, hogy a' *Rómaiak* a' keresztényi türedelemre nézve ő Szentségétől inuttatott példát magok is követik, és hogy már még a' megesküdt vagy meg nem esküdt papok között való külömbségnek sintsen semmi nyoma. Számos személyek, a' kik ő Szentségéhez közelebb vannak, hitelessé teszik azt az egy időtől fogva elterjedt hírt, hogy ő Szentsége útját *Bétsbe* fogja venni, ha a' *Congressus* elkezdődik, és a' világi Fejedelmek oda megérkeznek. Azt mondják, hogy a' fog ezen utazásban az ő Szentsége czélzása lenni, hogy az Anyasszentegyháznak és a' *Római Religiónak* javokat, a' Fejedelmeknek személyesen szíveikre kösse. —

„A' közönséges szokás szerént az Apostol' innepe napjának alkalmatosságával most is osztatott ki ő Szentsége a' Kardinálisok között egy új emlékeztető pénzt, mellynek külső ékességei az ő Szentsége' vissza jövetelének környűlállásait fejezik - ki ilyen módon: Egy oldalán van a' Pápa képe ilyen írással: *Pius VII. Pont. Max.* Másik oldalán a' Szent Atya a' fogházból az Angyal által elvitetteti szemléltetik, ilyen körülírással: *Renovatum prodigium.* Alól ezek olvastatnak: *Summi Pontificis Reditus; Religionis Triumphus. Anno 1814.*

P r u s s i a.

Berlinben két rendbéli fényes mulatságoknak napjai valának Aug. 14-dike és 15-dike. Akkor *Berlin* városa vendégelt meg valami 500 minden féle Orosz, Prussus, és egyéb ott találtatott tiszteket, a' kik a' magok vezérléseik alatt lévő tsapatokkal, a' Királynak, Hertzeg *Blüchernek*, 's az Orosz Császári testörző sereg' Komenzánsának *Gen. Miloradovitschnak* vezérlése alatt Aug. 13-dikán jöttek vala - bé *Berlinbe*. A' vendégség a' nemzeti theátrum épületében volt 8 asztaloknál. Megtisztelek jelenlétekkel a' Király, a' Koro-

naörökös, a' több Princzek, az idegen Követek, a' Fő Cancellarius *Hardenberg*, és sok más nagy emberek. A' vendégség után, mellyet külömbkülömb pohárelköszönések rekesztettek - bé, az egész társaság által ment az ugyan ezen épületben lévő teátromba, a' hol a' *Deodata* nevű énekes költemént jádzották.

Augustus 15-dikén a' köz katonai seregek vendégeltettek meg a' Király költségen. Ez a' vendégség két közönséges sétáló helyeken, az úgy nevezett *Unterdem-Linden* és *Vadas-kert* nevű *Alléban* ment véghez, mellyek zászlókkal és karos gyertyatartókkal 's egyebekkel voltak felezifrázttatva, 's asztalokkal és ülőhelyekkel megrakattatva, a' mellyek mellett 10,000 Orosz és Prussus katonák ettek - ittak, regementenként ülven egymás mellett barátságosan. Ötvenhat Kompániából állott a' sereg; minden Kompániának bizonyos száma volt, hogy melyik asztalhoz tartozik; minden asztalnál kommandó szó szerént vettek által a' Strázsamesterek és *Fourirok* az eledelt és italt, 's ezek gazdálkodtak belőlle az embereknek. Minden asztalnál két katona tiszt es egy polgári előljáró voltak a' felvígyázók. Az evés-ivás közben a' Király is megérkezett, a' Princzektől és nagy számú Generálisoktól kísértetven, lóháton, a' Királyi Hertzegaszszonyok pedig hintókban. A' Király a' lováról leszállván előbb az Orosz Császár' egészségéért ivott, azután a' poharát, minden Regimentnek egy altisztje poharával, a' kik egy kerületben özsze seregelve voltak, özszeütven, mind annyiszor a' vitéz Orosz seregeknek kívánt jó szerentsét 's boldogságot, mellyet a' seregek éppen annyi versbéli *hurrah!* kiáltással viszszoneztak. Hasonló pohár-elköszönessel követte azután a' Királyt, megfordítva a' Prussus seregekre nézve, az Orosz vezér *Miloradovits*, mind ezeket az Orosz és Prussus armádák között való egygyességért és barátságért való

ivással rekesztvén - bé. Az idegen seregek a' magok nemzeti énekléseikkel, 's tántzolásaikkal vidámították mind ezeket, 's több e'félék.

Orosz Birodalom.

Sándor Császár ő Felsége Aug. 6-dikán reggeli 6 órakor érkezett-meg *Petersburgba*. Egyenesen a' *Kasani Boldogságos Szűz Mária* templomába ment, a' hol háláadó imátságot tartván, az után azon kastélyba szállott - bé, a' melyben nyáron által szokott lakni. A' következő napon (7-dikben) pompás istentisztelet tartatott a' nevezett fő templomban, a' hol a' Császáron, az özvegy Császárnén, *Konstantinus* nagy Hertzegen, és *Anna* nagy Hertzegaszszonyon kívül a' birodalomnak minden főbb tisztviselői és az itt lévő idegen követségi személyek jelen voltak. A' Császár ló háton ment a' hurrah! kiáltással egeket harsogtató sokaság között a' templom felé; nem lehetett megilletődés nélkül szemlélni, miképpen iparkodtak a' gyermekek, ifjak és vének a' magok régen óhajtott attyokhoz közelíteni, némelyek háláadó kezeket emelvén, mások kalapjaikat hajgálván, fel az ég felé a' levegőbe. Az öregek a' lábait tsókolták. Este az egész város megvilágosított, a' melly megvilágosításról azt gondolták, hogy három este fog történni. —

Aug. 8-dikára a' Birodalom' minden Tanátsosai a' Császár' asztalához voltak meghívattatva a' Senátussal és Synodussal egyetemben.

Nagy Britannia.

Augustus 12-dikén délben nagy ágyú durrógás által adatott hírül a' Londoni népnek, hogy az a' nap a' Régens Princzek örvendetes születése' napja légyen. A' városban külömbkülömb vendégségek és mulatságok fényesítették ezt az innepnapot. Ditsősségesen meginneplette ezt a' Királyné is *Vindsorban* a' *Fragmorei* kastély' kertjében, a' hol 250 személyekre terített

asztalok mellett ebédeltek, a' Régens Prin-
czen kívül sok fő hivatalosok, azon sáto-
rok alatt, mellyeket még a' Napkeleti In-
diai hadakozásban a' híres *Tippo Saib* ne-
vű Fejedelemtől vettek volt el az Ánglus
seregek.

Ezen napon nevezetes verekedésekről
való tudósítást adott ki a' Londoni udva-
ri újság. A' verekedés *Canadában* történt
az Északi Ámerikai seregeknek egy tsapat-
jok ellen, melynek számát valami 6000
emberekre teszik, 's a' melly véletlenül
lépett meg valami 1500 emberekből álló
Ánglus tsapatot. Azt mutatja az Udvari
tudósítás, 's egyéb magános tudósítások
is azt bizonyítják, hogy ezt az Ánglus tsa-
patot nem kis vesztség érte.

Az újjabb levelekben tréfának lenni
állítatik az a' vélekedés, mellyet a' köze-
lebb költ M. Kuriban említettünk, hogy
azok a' szállító hajók, és új katonák, mel-
lyeket Ángliában és a' Tamesis vizen ösz-
sze gyűjtöttek, a' Frantzia országlósze-
k számára volnának *St. Domingó* ellen rendel-
tetve. Frantzia országok nintsen sem
szállító hajók' sem katonák' dolgában fo-
gyatkozása. Maga az Ángliai Országlósze-
k akar ezen szállító hajókon sietséggel újabb
seregeket küldeni Északi Ámerikába.

A' Régens Princz a' *Nadrág Kötő*
Rendnek Capitulumát tartatván, annak két
új tagokat választatott. Egygyiket a' *Spa-
nyol Királyt VII-dik Ferdinándust*, má-
sikát a' *Szövetséges Belgiumi* Uralkodó
Fejedelmet a' *Nassau-Orániai* Hertze-
get.

Hertzeg *Berrime* megérkezett *Londonba*,
valamint szintén előtte néhány napokkal
a' *Szövetséges Belgiumi* Uralkodó Fejede-
lemnek is a' második fia, kiről úgy íté-
l a' közönség, hogy már most ő vette volna
célba a' nagy Britanniai Koronaörökös
Hertzegkisasszonnyal való özsze házasulást,
mellyet a' testvér bátyja végre nem haj-
tatott.

A' *Tribune de Kortcs* nevű Spanyol
újságnak az írója *Lisbonabol* szerentséssen
megérkezett Ángliába. Nagy bajjal me-
kedhetett meg a' Spanyol országban *Her-
mandadoknak* nevezetű politziai katonák-
nak kezeik között, a' kik őtet a' Király-
nak különös parantsdlattyára mindenütt
csak nem tövé téve vadásztak és nyomoz-
ták. Paraszt ruhában és befestett ábrázat-
tal bújkált sokáig, míg végezetre *Lisbo-
nába* jutván ott hajóra ülhetett.

Annak az Ánglus Generálisnak neve,
a' ki, mint feljebb röviden említettett, ma-
gát az Ámerikai sereg előtt hátrább vonni
kénytelenített, *Riall.* Az a' hivatal sze-
rént való tudósítás, mellyet ő *Canadának*
Chippawa nevű helységéből a' maga hadi
szállásáról, ezen szerentsétlenségről tett,
ilyen szókból áll: —,

„*Chippawa*, Jul. 6-dikán 1814. Az
ellenség ezen hónapnak 3-dikán, minek-
utánna az *Erie* nevű erősségből eleibe kül-
detett szélső csoportot vissza nyomta vol-
na, *Blackrockal* általellenben a' *Nagarán*
által jöven, a' Canadai határra kiszállott.
Én a' mi *Chippawai* állásunkat azonnal
megerősítettem, 's az Ámerikaiaknak szám-
jokat és fekvéseiket megkémleltettem. Ők
egy halmon állottak nagy számmal, és
mind több több erősség érkezett hozzájuk.
Én, minthogy még segítő seregekett kel-
lett várnom, nem támadhattam meg őket.
Jul. 4-dikén reggel tudtomra esett, hogy
az ellenség előfelé nyomúl; én is előfelé
nyomúltam, hogy láthassam, mi legyen a'
célja. Az ellenségnek ágyúi, lovassága,
és sok vadász katonai voltak. Megérkez-
vén azonközben az a' Regiment, mellyet
vártam, meghatároztam magamban; hogy
Jul. 5-dikén délután rá üssek az ellen-
sége, a' ki azonban igen jó állásba hely-
hezette vala magát. Mi három tsapatok-
ban nyomúltunk előre. Az Indos és nem-
zeti katonaság nem soká özsze tsapott, és
a' verekedés az egész lineára kiterjedett.

A' tüzelés kegyetlenül folyt. Minden iparkodásaink gyümöltstelenek valának; a' nagyobb erő által elyomattattunk. Két Obristlajtinántjaink, kik a' megtámadó csapatokat vezérlették, *Gordon* és *Tweddalle*, 's többire minden tisztjeink, megsebesedtek, melyhezképpesi rendelést tettem, hogy jöjjenek vissza *Chippawához*, A' hátrálás leg jobb rendel esett. Az ellenségnek 6000 emberei voltak; nekünk a' nemzeti katonaságon kívül nem volt több 1500 emberünknel és 300 Indus katonánknál. Az ólta *Erie* vára is feladta magát. Elestek 3 tisztjeink és 145 köz embereink. Megsebesedtek 8 fő tisztjeink, 36 altisztjeink, és 277 köz embereink. Nem találattak egy fő tisztünk, egy Strázsamesterünk, és 4 köz embereink.

D á n i a.

*Glückstadt*bol kimentek a' Dánus seregek, és Oroszok szállottak-bé oda. Átaljában szólván ezen utolsók mind tovább tovább nyomúlnak Holsátziában béfelé egész az *Eiderig*, és így egészen addig, a' hol a' szövetséges seregek akkor állottak minekelötte a' békesség a' Dánus és Svékus Udvarok között *Kielben* megkötetett volna. Mind többtöbb Orosz seregek érkeznek azoknak nyomokba, a' mellyek előre mentek; úgy hogy már 70 ezerre számlálják ezt az Orosz ármádát. A' fő vezér Gróf *Bennigsen* és Gen. *Doktorow*, a' kik eddig Pymontban voltak, minden órán várattatnak vissza az ármádához Holsatziába.

N o r v é g i a.

Mitsoda gondolkodással voltak legyen a' Szövetséges Hatalmasságoknak azon Biztosaik, a' kik a' Norvégiai népet a' Svétziával való öszszetsatolódásra szép szerént réa

akarták venni, megtettzik, az Anglus Biztosnak *Moriernek* azon végső nyilatkozatásából, mellyet ő onnét való eltávozása előtt tett: — Az Angliai Országlószerék, úgy mond, a' *Norvégiai* népre bizza, a' melly már tudósítatva van a' felöl, hogy mik legyenek Svétziának Norvégia javára intézetett célzásai, hogy lássa, ha Nagy Britannianak közbenjárását a' maga hasznára akarja-e fordítani, a' melly az ő dolgában járván neki olly Constitutioért akar kezességet vállalni, a' millyent maga kíván magának és a' melly a' népnek méltóságával igasságosan megégygyezik; vagy pedig annak akarja-e kitenni magát, hogy a' Szövetséges Fejedelmeknek seregeik által fegyveres erővel foglaltassék-el? a' melly gyűlölségessé fogja őtet tenni azért, hogy csak ő (Norvégia) egyedül az az ország, a' melly tovább is kiterjeszteni akarja azt a' hadakozást, a' melynek inségeit illy régen szenvedti a' világ.

Német Ország.

*Hamburg*bol Aug. 16-dikán ezeket írják: — „A' *Wallisi* Hertzegné, a' Nagy Britanniai Régens Princz' Felesége, *Wolfenbütteli* Grófné nevezet alatt nagy számú kísézőivel Angliából ma reggel ide megérkezett. Ma estve megtisztelte a' maga jelenlevésével theátrumunkat, a' hol örvendező tapsolással és kiáltozással fogadtott. A' felvonás közöt elénekelték a' jád-zók és a' közönség az Angliában igen kedves éneket: *Isten tartsd-meg a' Királyt*, melynek hallására a' Kir. Hertzegaszszony felálván, azt szép maga' meghajtásával megköszönte, a' mellyet ismét a' sokaságnak örvendező kiáltozása követett. — Lanét *Haarburgon* által *Braunschweig* felé fogja venni útját a' K. Hertzegaszszony.

Aug. 27-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 238 forintot Váltótzedulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro, 16.

A' Magyar Kurir 18-dik darabjához.

Magyar Ország.

Halas Aug. 16-dikán 1814. — A' Halasi Ref. szent Ekklesia, méltó megilletődéssel adja tudtára az Érdemes Közönségnek, hogy ő a' meghalálózás engesztelhetetlen törvényének kiszolgáltatása által, az ő nagy érdemű 's halhatatlan emlékezetű Predikátorának, a' Duna Mellyéki Reformáta Superintendens Püspökjének tőlle való elragadtatásában az idő szerént gyászba borított. Ugyvagyon! ama széles tudományú, nagy hírű, talentomos Superintendens, 's egyszersmind Tek. Báts Bodrogh Varmegye Tabia Birája, Fő Tisztelendő 's Tekintetes *Tormássy János* Ur, e' folyó esztendőben Augustus 12-dikén, reggeli 5 és 6 óra között, életének 71-dik, Papi szent Hivatalának 42-dik, Superintendenségének 7-dik esztendejében, a' múlandóságrol arra a' Halhatatlanságra, mellyet keresett, elköltözött.

Az ő betses élete a' nagyra születésnek, nemes neveletésnek, és hivatalbeli megkülönböztetésnek jeles dolgaival ekeskedve folyt-le. Oskolai futásában tanuló társainak volt kitévő vezerek, és serkentőjök; hivatalos foglalatosságában tisztitársainak példamutatójok és vetélkedőjök; társalkodásbeli maga viseletében a' véle együtt lévőknek pallérozójok, és tökéletesítőjök; mindeneknek ekes beszéde 's maga kedveltetése által, valóságos megbájolójok és gyönyörködtetőjök. A' mit Püspöki Hivatalának felvételekor 1808-ban monda, hogy „minden Papi társait egyetemben a' véle való Pályafutásra meghív-

„ja“, annak úgy felelt-meg, hogy haláláig mind Superintendensi mind Papi kötelességeit segítség nélkül maga hordozta, és mint serény Vezér — úgy szólván — álva holt-meg.

Magános háza kebelében 's nemes Familiájának kerületében, egy kedves Férjnek, egy gondos edes Atyának, egy szerető atyafinak, egy tiszta szívű barátinak, egy kegyes Jóltevőnek szent kötelességeit, valamint nagy elméjével szélesen esmerte, úgy nemes jószívűségével fogatkozás nélkül teljesítette is.

Mind ezekre nézve nem egy nemű szomorúság az, a' mellyet az ő halálos elhunytá maga után hagyott. Legközelebb kesergi őtet az ő kegyes özvegye Tisztelendő Nemes *Varjas Mária* Nagy Asszony, három jeles gyermekeivel együtt: ezentúl siratják az atyafiak és rokonok, sűrű bánattal könnyezik minden egybenköttesének 's esmeretségének közel és távollévői; gyászolja a' Halasi Ref. szent Ekklesia; fájlalja a' Dunamellyéki Ref. Superintendensia; sőt bátran mondhatni, hogy sajnálja az őtet esmérő egész Nemes Magyar Haza. Azok pedig, a' kik az ő mind Papi tulajdonságait, mind Superintendensi jeles tetteit és igyekezeteit közelről tudják, nem tsak sajnálkozva sóhajtozzák, hanem egyszersmind a' jövődőre nézve buzgón óhajtyák, hogy állítsa az Ur minden időben az ő Anyaszentegyházának böltsességel és épületességgel való fenntartására illy derék oszlopokat, tudós Papokat, *Tormássy Jánosokat*, sokat!

S i c i l i a.

A' *Ferdinandus* Király' várakozásának az ő Felsége által felállított Parlamentum meg nem felelvén, azt, az ő öszszegyűlésének 5-dik napján eloszlatta, melynek alkalmatosságával *Principe de Trabia*, mint Királyi Biztos egy beszédet intézett a' gyűléshez, melyben ezeket mondja: —

„A' Király ezen Parlamentum ülésének elkezdése után méltán várhatta, hogy ez azonnal hozzá fog a' megfontolás végett eleibe adatott tanácskozásokhoz. De e' helyett azt kelle nagy keserűségére hallania, hogy a' közönségektől és kerületektől ide küldetett tagok felett folytak a' vetélkedések, kiknek ide lett küldtetések az ő választásokat megelőzőtt minden intézetek mellett is a' Constitúcióval ellenkezőnek lenni találtatott, és a' Parlamentum által vissza vettetett. E' szerént *Palermó*-nak és a' *Sicilnai* több nagy városoknak semmi képviselőik nem lennének a' Parlamentumban. A' Király a' maga Sicilai hűséges alattvalóinak jó indulatokat ismérvén, ezen nehézségnek támadását csak idegen befolyásnak tulajdoníthattya. Ő Felsége minden alattvalóinak boldogságokat szeméi előtt hordozza; minnyájokkal éreztetni akarja a' maga atyai szeretetét. Ő Felségét semmi meg nem fogja akadályoztatni czélzésaiban, és kinyilatkoztattya, hogy a' mostani Parlamentumot elbótsátván, nem soká mást fog öszsze gyűjteni; addig pedig a' Ministerek szorossan el fognak járni kötelességeikben, 's a' többi.

Elegyes Dolgok.

Páris. — A' *Berri* Hertzeg már vissza érkezett Londonból Frantzia országba. Hitelesnek lenni erőssítik, hogy oda való menetelének egygyik fő czélja a' volt legyen, hogy a' Régéns Princzet a' 18-dik Lajos Király' koronátziójára meghívja, melytől ez az Anglus Princez is nem látszik idegenkedni.

A' *Turinból* Aug. 4-dikén indúlt levelekben úgy beszéllettek közönségesen, hogy a' Sárdinai Király is Bétsbe készül a' Congressusra, hogy a' Septemberben ide érkezendő Fejedelmekkel találkozhassék.

Róma. — Az itten vissza állított *Nyomozó Szék* egy végzést hirdettetett ki, melly által az előbbeni időben megszokott esküvéseket és szitkozódásokat, 's egyátallyában mind azokat a' berzédeket megtiltja, mellyek a' valláshoz és annak szolgálóihoz illő tiszteletet megsértik. Egy más végzés által a' kávé- és kortsmaházaknak bizonyos órákban való bezárattatásokat parantsolja, 's a' húsnek bőjti napokon való árultatását tilalmazza.

A' *Monte-Cavallói* palota, melly az előbbeni országlás alatt Császári palotává rendeltetett, 's ahozképpent igen pompásan felkészítettetett vala, a' Pápa parantsollattyal meghagyatik a' maga előbbeni állapottyában, azonkívül, hogy azokból a' szobákból, mellyekben a' Papok fognak lakni, ki fognak a' tükrök takaríttatni.

T u d ó s í t á s.

Szakszen-Tétsenyi Albert ő Kir. Hertzegségének *Magyar Ovári* Uradalma' résziről kihiedettetik, hogy az ezen uradalomban eladásra kitétetett, legfinomabb nemességű selyem birkák, az akkor meghatározott számmal már eladattattak, a' melly azért tétetik ezennel közönségesse, hogy a' még ezután ilyen birkákat vásárolni kívánó urak a' czél nélkül lejendő idevalóútazástól megkíméltessenek: Az ezen esztendőbéli sok kérdezősködésekre nézve, mind azok, a' kik most ilyen birkákat nem vehettek, meghivattatnak, hogy a' jövő esztendőbéli vásárlásra nézve jókor jegyeztessek fel magokat az ide való Préfektusi hivatalnál, a' melly el nem fogja mulatni, nékiek a' béirattatásbéli elsőbbség szerént szolgálni.